

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖ
PAŽYMA

DĖL VYRIAUSYBĖS 2012 M. BIRŽELIO 6 D. NUTARIMO NR. 665 „DĖL VALSTYBĖS TURTINIŲ IR NETURTINIŲ TEISIŲ ĮGYVENDINIMO VALSTYBĖS VALDOMOSE ĮMONĖSE TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO IR VYRIAUSYBĖS 1997 M. SAUSIO 14 D. NUTARIMO NR. 20 „DĖL DIVIDENDŲ UŽ VALSTYBEI NUOSAVYBĖS TEISE PRIKLAUSANČIAS BENDROVIŲ AKCIJAS IR VALSTYBĖS ĮMONIŲ PELNO ĮMOKŲ“ PRIPAŽINIMO NETEKUSIU GALIOS PROJEKTŲ (TAP-21-1466(2), TAIS NR. 20-15267(4))

2021-12-06 Nr. NV-3135

Vilnius

Rengėjas: Ekonomikos ir inovacijų ministerija.

Tikslas: suderinti nuostatas su Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo pakeitimais, siekiant didesnio valstybės valdomų bendrovių dukterinių bendrovių bei paskesnių eilių dukterinių bendrovių veiklos skaidrumo ir jų valdymo efektyvumo, taip pat nustatyti naujas nuostatas dėl valstybės valdomų įmonių ilgalaikių pagrindinių finansinių veiklos rodiklių ir trumpalaikių specializuotų finansinių bei nefinansinių veiklos rodiklių.

Esama situacija:

- Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymo pakeitimais nustatyta, kad Vyriausybės įgaliotos institucijos valstybės valdomų bendrovių dukterinių bendrovių ir su valstybės valdomomis bendrovėmis per dukterines bendroves susijusių paskesnių eilių dukterinių bendrovių turtines ir neturtines teises ir pareigas įgyvendina Vyriausybės nustatyta tvarka;
- pagal Įstatymą Vyriausybė nustato, kokios nuostatos taikomos be išimčių (įprastai) arba pagal taisyklę „laikykis arba paaiškink“ valstybės valdomų bendrovių dukterinėms bendrovėms ir paskesnių eilių dukterinėms bendrovėms. Taisyklė „laikykis arba paaiškink“ suprantama taip, kad nukrypimas nuo Vyriausybės nustatytos tvarkos nuostatų turi būti racionaliai pagrįstas ir paaiškintas.

Esmė:

- nustatyti, kad valstybės valdomų bendrovių dukterinės bendrovės ir paskesnių eilių dukterinės bendrovės (toliau kartu – dukterinė bendrovė) laikytusi Valstybės turtinių ir neturtinių teisių įgyvendinimo valstybės valdomose įmonėse tvarkos aprašo nuostatų be išimčių (įprastai) arba pagal taisyklę „laikykis arba paaiškink“. Kiekvienas nukrypimas turi būti racionaliai pagrįstas ir paaiškintas dukterinės bendrovės metiniame pranešime;
- nustatyti, kad dukterinėms bendrovėms, būtų taikomos Aprašo nuostatos: dėl strategijos rengimo ir derinimo bei dėl strategijos įgyvendinimo priežiūros, dėl vidaus kontrolės sistemos nustatymo;
- nustatyti, kad valstybės valdomoms įmonėms ir dukterinėms bendrovėms, kurios pagal Finansinių ataskaitų audito įstatymą nėra priskiriamos viešojo intereso įmonėms arba kurios pagal Nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymą nėra priskiriamos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbioms įmonėms, laikantis taisyklės „laikykis arba paaiškink“ būtų nustatytas reikalavimas dėl kolegialių organų sudarymo;
- atsižvelgiant į tai, kad dalies valstybės valdomų įmonių nuosavo kapitalo kainoms didelę įtaką daro reguliuojama veikla, kuri iš dalies lemia turto vertės pokyčius bei reguliuojamos veiklos pajamų apskaičiavimą, siūlomos nuostatos, susijusios su valstybės valdomoms įmonėms nustatomais siektiniais ilgalaikiais pagrindiniais finansiniais veiklos rodikliais (be kita ko, pelningumo, optimalios kapitalo struktūros ir individualūs dividendų rodikliai, kurie apskaičiuojami, atsižvelgus į įmonės veiklos specifiką, reguliavimo aplinką, kurioje įmonė veikia, atliekamas valstybės pavestas

funkcijas ir įmonės veiklos perspektyvas) ir trumpalaikiais specializuotais finansiniais bei nefinansiniais veiklos rodikliais, jų derinimu ir teikimu VŠĮ Valdymo koordinavimo centrui, Ekonomikos ir inovacijų ministerijai ir Vyriausybei. Dukterinėms bendrovėms pelningumo rodiklių nustatymo nuostatos nebūtų taikomos;

- nustatyti, kad atlygio komiteto sudarymo reikalavimai būtų taikomi tik toms pagal Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymą didelių įmonių kategorijai priskiriamoms valstybės valdomoms bendrovėms, kurios turi bent vieną dukterinę bendrovę arba turi sudarytą valdybą ir stebėtojų tarybą. Kitoms didelių įmonių kategorijai priskiriamoms valstybės valdomoms bendrovėms šis reikalavimas būtų taikomas laikantis taisyklės „laikykis arba paaiškink“. Jeigu jose atlygio komitetas nėra sudarytas, savo metiniame pranešime (metinėje veiklos ataskaitoje) jos privalės atskleisti, kaip bus įgyvendinamos atlygio komitetui priskiriamos funkcijos.

Derinimas:

- derinta su Aplinkos, Energetikos, Finansų, Kultūros, Susisiekimo, Teisingumo, Vidaus reikalų, Žemės ūkio ministerijomis ir Kalėjų departamentu. Kultūros ministerija derino be pastabų, Energetikos ministerija ir Kalėjų departamentas pastabų nepateikė. Projektas patikslintas atsižvelgus į Aplinkos, Susisiekimo, Teisingumo, Vidaus reikalų ir Žemės ūkio ministerijų pastabas;
- po klausimo aptarimo 2021 m. lapkričio 9 d. tarpinstituciniame pasitarime, teikiami patikslinti projektai, atsižvelgiant į Finansų ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas.

Atitiktis Vyriausybės programai: tiesiogiai Vyriausybės programos nuostatos neįgyvendinamos.

Dalykinio vertimo išvada:

- Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu nustatyta, kad Vyriausybė nustato siektinus pelningumo rodiklius valstybės valdomoms įmonėms, jų dukterinėms bendrovėms bei paskesnių eilių dukterinėms bendrovėms, tačiau Vyriausybė nustato, kokios Vyriausybės priimtų teisės aktų nuostatos taikomos be išimčių (įprastai) arba pagal taisyklę „laikykis arba paaiškink“ dukterinėms bendrovėms bei paskesnių eilių dukterinėms bendrovėms. Taisyklė „laikykis arba paaiškink“ suprantama taip, kad nukrypimas nuo Vyriausybės nustatytos tvarkos nuostatų turi būti racionaliai pagrįstas ir paaiškintas. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad lydimajame medžiagoje turėtų būti pateikti argumentai, kodėl Projekte siūloma nustatyti, kad dukterinėms bendrovėms bei paskesnių eilių dukterinėms bendrovėms pelningumo rodiklių nustatymo nuostatos Vyriausybės sprendimu nebūtų taikomos. Tačiau norėtume pažymėti, kad nemažai energetikos ir susisiekimo sektoriuose veikiančių dukterinių bendrovių yra viešojo intereso įmonės (t. y. įmonė svarbi visuomenei dėl savo veiklos masto ar pobūdžio) bei nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių įmonių sąrašuose.
- Atsižvelgiant į tai, kad vėluojama priimti poįstatyminius teisės aktus bei vėluojama Vyriausybei pateikti nutarimo projektą dėl pelningumo rodiklių nustatymo naujam ateinančiam trijų metų laikotarpiui, siūlytina klausimą teikti Vyriausybės posėdžiui, prieš tai pakartotinai aptarus tarpinstituciniame pasitarime.

Patarėjas

Saulius Gaigalas

Saulius Gaigalas, tel. +37070663789, el. p. saulius.gaigalas@lr.lt